

DOI: 10.33270/0525676812.17
УДК 343.35:347.78

ФЕДОСЄЄВА Карина

ад'юнкт кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5844-1317>

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Статтю присвячено висвітленню сучасного стану кримінально-правової охорони інтелектуальної власності та суміжних прав в Україні. Актуальність дослідження цієї теми зумовлена розвитком кримінального законодавства, яке регулює кримінальну відповідальність за порушення авторського права й суміжних прав. В умовах швидкої комерціалізації творчої діяльності виникає нагальна потреба в правовому захисті авторських і суміжних прав, зокрема через призму кримінального права. Метою дослідження є виявлення проблем правозастосування у сфері кримінально-правового захисту інтелектуальної власності, аналіз чинної та проектної редакцій кримінального законодавства, а також обґрунтування напрямів удосконалення відповідної правової охорони з урахуванням європейських стандартів. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові (аналіз, синтез, індукція, дедукція), спеціально-правові (системний, формально-юридичний, порівняльно-правовий) методи, що дали змогу всебічно проаналізувати обраний об'єкт дослідження. У результаті дослідження визначено основні прогалини чинної редакції ст. 176 КК України, яка ускладнює ефективне притягнення до кримінальної відповідальності за цифрові правопорушення. Проведено порівняльний аналіз з положеннями проекту нового Кримінального кодексу України, виявлено позитивні зміни та недоліки запропонованої редакції. Посилену увагу зосереджено на судовій практиці та статистиці щодо реального застосування відповідної статті. Наукова новизна полягає в комплексному підході до кримінально-правової охорони інтелектуальних прав з позицій сучасних викликів цифрового середовища. Практична значущість полягає в обґрунтуванні конкретних пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства, які можна використати в нормотворчій діяльності, правозастосовній практиці та під час підготовки фахівців у сфері права інтелектуальної власності.

Ключові слова: Кримінальний кодекс України; інтелектуальна власність; суміжні права; авторське право; кримінально-правова охорона; захист прав; реформа Кримінального кодексу України.

Рекомендоване посилання:

Федосєєва К. Кримінально-правова охорона інтелектуальної власності та суміжних прав в Україні: сучасний стан і перспективи. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 1–2 (67–68). С. 132–137. DOI: 10.33270/0525676812.17

Вступ

В умовах цифрової трансформації суспільства, коли нематеріальні активи часто мають більшу вартість, ніж матеріальні ресурси, забезпечення охорони інтелектуальної власності набуває особливої ваги. Насамперед це стосується кримінально-правового механізму захисту, який покликаний забезпечити ефективну протидію правопорушенням у цій сфері. Проте, як свідчить практика, чинне кримінальне законодавство не завжди відповідає потребам сьогодення, а механізми реалізації кримінальної відповідальності залишаються недостатньо ефективними.

Водночас, попри економічну та суспільну важливість охорони авторських і суміжних прав, цю проблематику в українському кримінально-правовому просторі досліджено фрагментарно.

Загалом переважають публікації з погляду цивільного, адміністративного або господарського права, тоді як питання кримінально-правової охорони інтелектуальної власності не отримали належного теоретичного осмислення. Відсутність цілісного підходу до кримінально-правової охорони нематеріальних благ формує прогалини як у науці, так і правозастосовній практиці.

Це зумовлює необхідність комплексного наукового осмислення чинного стану кримінально-правового захисту інтелектуальної власності в Україні з огляду на виклики цифрової епохи та міжнародних зобов'язань держави. Метою цього дослідження є аналіз сучасного стану кримінально-правової охорони авторського права і суміжних прав, виявлення основних проблем і визначення перспектив удосконалення правового механізму.

Матеріали та методи

У зв'язку зі стрімкою цифровізацією суспільства зростає науковий інтерес до проблеми кримінально-правової охорони інтелектуальної власності. У фокусі уваги дослідження перебуває сучасний стан та ефективність кримінально-правових механізмів захисту авторського права й суміжних прав в Україні, а також перспективи їх удосконалення. Аналіз здійснено, зважаючи на міждисциплінарний підхід, – на стику кримінального права, інформаційного права, міжнародного приватного права та прав людини. Посилену увагу зосереджено на впливі міжнародних стандартів (директив ЄС, практики ЄСПЛ) на формування української правозастосовної політики.

У процесі дослідження застосовано метод правового аналізу судової практики, який дав змогу оцінити особливості кваліфікації злочинів за ст. 176 КК України в конкретних кейсах, уміщених у Єдиному державному реєстрі судових рішень. Для порівняння підходів до кримінального захисту інтелектуальної власності в інших правових системах використано метод порівняльного правознавства, який уможливив дослідити, як відмінності у філософії кримінального права впливають на вибір моделей охорони.

Водночас застосовано аналіз законодавчих актів, Європейської комісії та профільних українських державних органів. Емпіричну основу становлять статистичні дані Офісу Генерального прокурора та Єдиного реєстру судових рішень.

Використано також метод системного підходу, що дав змогу дослідити інтелектуальну власність як складову загальної системи прав людини, де кримінально-правова охорона є лише крайнім, але важливим інструментом реагування на порушення.

Отже, об'єктом дослідження є система кримінально-правового захисту інтелектуальної власності, а предметом – її зміст, ефективність і перспективи трансформації в умовах цифрових трансформацій.

Результати й обговорення

Порушення авторського права й суміжних прав в Україні охоплено ст. 176 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність за незаконне використання об'єктів авторського права й суміжних прав, їх незаконне відтворення, розповсюдження або інше використання з комерційною метою (Criminal Code..., 2001).

Для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ці діяння обов'язковою є наявність істотної матеріальної шкоди або вчинення діяння у складі групи осіб чи за умов повторності. Такий підхід ускладнює процес притягнення до відповідальності через необхідність проведення складних експертних оцінок для встановлення розміру шкоди.

Практика кримінального переслідування за порушення авторського права й суміжних прав в

Україні недостатньо ефективна. Кількість обвинувальних актів за ст. 176 КК України є незначною, за наявною інформацією на сайті Офісу Генерального прокурора, за період із січня 2025 року до квітня 2025 року за ст. 176 КК України зареєстровано чотири кримінальних провадження, 2024 року зареєстровано 13 кримінальних проваджень, а 2023 року – 33 кримінальні провадження, більшість яких нині залишено без руху (On registered criminal...).

Крім того, відповідно до наявної інформації на сайті Єдиного державного реєстру судових рішень, у період з 15 лютого 2023 року до 12 березня 2025 року за ст. 176 КК України було ухвалено 10 судових вироків, з яких у восьми випадках обвинуваченим було призначено покарання у вигляді штрафу, в одному випадку – звільнення особи від відбування покарання у виді позбавлення волі на підставі ст. 75, 76 КК України та ще в одному випадку обвинуваченим визнано невинуватими у зв'язку з не доведенням наявності в їх діях складу кримінального правопорушення. Це вказує на наявність об'єктивних перешкод у застосуванні кримінальної відповідальності в цій сфері (Site Unified State...).

У часи стрімкого розвитку інформаційних технологій складність становить боротьба з цифровим піратством, адже конструкція ст. 176 КК України переважно орієнтована на матеріальні носії різних видів творів, що не повністю охоплює та враховує специфіку поширення контенту в мережі Інтернет та, як наслідок, істотно знижує ефективність кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності в цифровому середовищі.

На думку Ю. Л. Бошицького (2020), законодавчого врегулювання потребує охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет. Міжнародні зобов'язання України вимагають створення ефективної дієвої системи охорони інтелектуальної власності. З огляду на це, важливо привести національне законодавство у відповідність до вимог директив Європейського Союзу й актів національного законодавства європейських країн, договорів Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право про виконання та фонограми й рекомендації щодо охорони найсучасніших об'єктів інформаційних технологій (Boshytskyi, 2020, p. 241).

У процесі реформування кримінального законодавства перспективи вдосконалення кримінально-правового захисту інтелектуальної власності є багатогранними. Насамперед актуальним є вдосконалення складів кримінальних правопорушень шляхом конкретизації ознак та охоплення новітніх способів вчинення правопорушень в Інтернеті, що містить нелегальне поширення цифрового контенту, обхід технічних засобів захисту авторських прав, створення й розповсюдження програмного забезпечення для

порушення прав інтелектуальної власності. Пропозиції, зазначені в проєкті нового КК України, передбачають певну деталізацію та адаптацію норм до реалій цифрового середовища.

Указом Президента України № 584/2019 від 7 серпня 2019 року «Питання Комісії з питань правової реформи» у складі згаданої комісії створено робочу групу з питань розвитку кримінального права. Серед іншого, перед нею окреслено завдання забезпечити розроблення та внесення Президентом України узгоджених пропозицій з питань удосконалення правової системи України з огляду на сучасні виклики та потреби демократичного суспільства, зокрема – підготовку та узагальнення пропозицій стосовно змін до законодавства про кримінальну відповідальність. Реалізуючи ці завдання та маючи на меті організацію широкого громадського обговорення, насамперед у професійному середовищі за участю провідних фахівців з різних галузей права та міжнародних експертів напрацьованих законодавчих ініціатив з питань реформування кримінального законодавства в Україні, робоча група розробила Концепцію реформування кримінального законодавства України (Concept of reforming...).

У контексті реалізації зобов'язань, узятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншого боку, особливого значення набуває гармонізація національного законодавства України з правом Європейського Союзу, зокрема у сфері інтелектуальної власності. 31 березня 2025 року Кабінет Міністрів України видав Розпорядження № 300-р «Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року», чим затвердив деталізований план дій з метою адаптації національного законодавства до права Європейського Союзу, зокрема в частині інтелектуальної власності та авторського права. У сфері авторського права та суміжних прав цим розпорядженням передбачено здійснення низки заходів, спрямованих на розроблення та внесення змін до деяких законодавчих актів України, зокрема Закону України «Про авторське право і суміжні права» та КК України й формування ефективної інституційної бази для забезпечення реалізації прав інтелектуальної власності, що полягає у створенні суду з питань інтелектуальної власності та посиленні співпраці з Відомством з інтелектуальної власності Європейського Союзу (Order of the Cabinet of Ministers..., 2025).

Проєкт нового КК України, представлений Робочою групою з питань розвитку кримінального права, передбачає суттєве оновлення кримінально-правового регулювання у сфері інтелектуальної власності.

Розділом 6.2 «Злочини проти інтелектуальної власності» запропоновано низку змін, а саме:

- зміна складу кримінального правопорушення, де акцентовано не лише на матеріальній шкоді, а й на обсягах неправомірного використання, кількості правопорушень, їх організованості, професійній спрямованості діянь;

- запровадження кваліфікаційних ознак, де виокремлено злочини, вчинені шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій або спричинення великої матеріальної шкоди;

- урахування сучасних форм посягань таких, як цифрове піратство, нелегальні онлайн-платформи, порушення технічних засобів захисту авторського контенту тощо.

Аналіз зарубіжного досвіду свідчить, що кримінально-правовий захист прав інтелектуальної власності є однією з ефективних форм протидії піратству та контрафакції, однак його успішність прямо залежить від точності формулювання норм, спеціалізації правоохоронних органів і суддівського корпусу, а також належного забезпечення правовласників засобами доказування порушень.

Наприклад, О. В. Коротюк (2019) проводить глибокий аналіз зарубіжного досвіду кримінально-правової охорони об'єктів авторського права й суміжних прав, акцентуючи на особливостях законодавства. Автор визначає, що кримінальне законодавство Молдови детально регламентує об'єктивну сторону злочинів у сфері інтелектуальної власності. Зокрема, у ст. 185¹ Кримінального кодексу передбачено відповідальність за порушення авторського права й суміжних прав, якщо такі діяння завдали істотної шкоди, до яких належать:

- незаконне відтворення, імпорт, експорт, складування, продаж або будь-яке інше використання творів чи фонограм із метою отримання прибутку без згоди правовласника;

- здавання в прокат або обмін об'єктів авторського права без авторських договорів і належного маркування;

- продаж чи зберігання технічного обладнання, що полегшує несанкціонований доступ до програм мовлення;

- уведення користувачів в оману шляхом розміщення неправдивої інформації про авторство чи правовласників;

- невідповідне використання контрольних марок, зокрема наклеювання їх на інші матеріальні носії, а не ті, що зазначені в заяві;

- видалення охоронних знаків, інформації про управління правами або технічних засобів захисту;

- присвоєння авторства або примушування до співавторства;

- фальсифікація контрольних марок чи їх незаконне зберігання, перевезення, імпорт або експорт.

О. В. Коротюк (2019) підкреслює, що ефективність кримінально-правової охорони авторських

прав у зарубіжних країнах забезпечують не лише наявністю відповідних норм, а і їх чіткістю, визначеністю та відповідністю сучасним викликам, зокрема цифровізації та розвитку інформаційних технологій. Автор також акцентує на необхідності гармонізації національного законодавства України з міжнародними стандартами та запозиченні позитивного досвіду зарубіжних країн для вдосконалення механізмів захисту інтелектуальної власності (Korotiuk, 2019, p. 114).

Висвітливо думку українських науковців, які також досліджували досвід зарубіжних держав щодо стану кримінально-правової охорони сфери інтелектуальної власності, зокрема А. М. Ключко та А. О. Болотіна (2021) зауважили, що аналіз кримінального законодавства держав ЄС свідчить про те, що у більшості з них або існують самостійні розділи (підрозділи) в кримінальних кодексах, або в кримінально-правовій охороні прав інтелектуальної власності присвячено розділи нормативно-правових актів про захист інтелектуальної власності (Bolotina, 2028; Klochko, & Bolotina, 2021).

Крім того, українські науковці акцентують на системних недоліках у чинному кримінальному законодавстві щодо охорони прав інтелектуальної власності. Зокрема, Г. О. Ульянова (2021) підкреслює, що кримінальна відповідальність за посягання на об'єкти інтелектуальної власності в Україні часто має декларативний характер, що унеможливорює ефективне застосування таких норм на практиці. З погляду І. В. Новосельської та К. Р. Добкіної (2020), основною проблемою в цьому напрямі є те, що нормативно-правова база України суттєво відстає від реалій суспільних відносин у галузі інтелектуальної власності, що призводить до неврегульованості цієї сфери нормами законів. Як стверджує Г. І. Григор'янц (2016), у законодавстві більшості розвинених країн світу встановлюють дедалі жорсткіші норми щодо регулювання діяльності у сфері авторського права й суміжних прав. Для України така політика може призвести до масових протестів, поглиблення економічної кризи, невдоволеності суспільства. Іншої думки дотримується І. О. Кресіна (2019), яка зазначає про міждисциплінарний підхід до дослідження проблем криміналізації порушень прав інтелектуальної власності, підкреслюючи важливість гармонізації кримінального права з цивільно-правовими механізмами. Поділяючи думку цих науковців, А. М. Бежевець (2021) зосереджує увагу на тому, що система законодавства у сфері авторського права й суміжних прав є не зовсім чіткою та структурованою щодо визначення головних термінів і системи захисту від правопорушень.

Слід зазначити про охорону прав у сфері інтелектуальної власності правової системи Франції, адже кримінально-правовий захист регламентовано не Кримінальним кодексом, а окремим Кодексом інтелектуальної власності

Франції. Ключові кримінальні положення стосовно порушень авторського права вміщено в главі 5 «Кримінальні положення» зазначеного кодексу. Найсуттєвішою його нормою є ст. L335², яка кваліфікує будь-яке відтворення, публікацію або розповсюдження творів без дозволу правовласника як контрафакцію. Відповідальність за такі дії є суворою: порушення авторського права карається штрафом до 300 000 євро та позбавленням волі строком до трьох років. У разі, якщо правопорушення вчинено організованою групою, санкції підвищують до семи років позбавлення волі та штрафу в розмірі до 750 000 євро, що свідчить про серйозність ставлення французького законодавця до систематичних і масштабних форм посягання на інтелектуальні права. Також криміналізують дії, пов'язані зі збутом, імпортом, експортом чи зберіганням контрафактної продукції з метою розповсюдження.

Кримінальне законодавство Франції у сфері захисту авторського права вирізняється високим рівнем деталізації, жорсткістю санкцій і комплексним охопленням як прямих порушень, так і супутніх дій, що сприяють їх здійсненню. Такий підхід дає змогу ефективно протидіяти порушенням у традиційних і цифрових форматах, забезпечуючи баланс між правами творців, державними інтересами та потребами цифрового ринку (Code de la propriété...).

Висновки

Досліджено сучасний стан і перспективи кримінально-правової охорони інтелектуальної власності й суміжних прав в Україні. Кримінально-правове регулювання відповідальності за порушення авторського права та суміжних прав має низку істотних проблем, які зумовлюють низьку ефективність захисту зазначених прав у сучасних умовах.

У зв'язку з цим актуальним є реформування кримінального законодавства з огляду на міжнародні зобов'язання України та гармонізацію його з правом Європейського Союзу, яке спрямоване на чітке визначення понять, пов'язаних із цифровим контентом, удосконалення кваліфікаційних ознак складів злочинів та адаптацію законодавства до реального рівня суспільної небезпеки таких порушень. Комплексне впровадження змін дає змогу підвищити рівень кримінально-правової охорони авторських прав і суміжних прав та сприятиме формуванню ефективної системи протидії відповідним правопорушенням у цифрову епоху.

Отже, удосконалення механізмів кримінально-правової охорони авторських прав має базуватися на поєднанні законодавчих, організаційних і просвітницьких заходів, що уможливить забезпечити баланс між інтересами правовласників і суспільства.

References

- [1] Bezhevets, A.M., & Hrebenchuk, A.I. (2021). The most common infringements of copyright and related rights in Ukraine and methods of protection against them. *Legal Scientific Electronic Journal*, 5, 58-61. DOI: 10.32782/2524-0374/2021-5/10
- [2] Bolotina, A.O. (2023). *Criminal and legal protection of intellectual property rights in the context of judicial reform in Ukraine* (Doctoral dissertation, Sumy, Ukraine). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0824U001176>
- [3] Boshytskyi, Yu.L. (2020). Some organizational and legal aspects of improving the legal protection of intellectual property in modern Ukraine. *Journal of the Kyiv University of Law*, 1(3), 239-247. Retrieved from <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/506>
- [4] Code de la propriété intellectuelle. (n.d.). Retrieved from https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069414
- [5] Concept of reforming the criminal legislation of Ukraine. (n.d.). Retrieved from <https://newcriminalcode.org.ua/concept>
- [6] Criminal Code of Ukraine No. 2341-III. (2001, April). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- [7] Hrihoriant, H.I. (2016). *Piracy as a violation of copyright and related rights on the Internet* (Doctoral dissertation, Odesa, Ukraine). Retrieved from <https://dspace.onua.edu.ua/items/b239792b-20e7-452c-af8b-1958403e78cd>
- [8] Klochko, A.M., & Bolotina, A.O. (2021). Criminal offenses in the field of protection of intellectual property rights in the context of reforming the judicial system of Ukraine. *Private and public law*, 2, 72-77. DOI: 10.32845/2663-5666
- [9] Korotkiuk, O.V. (2019). Criminal liability for the most typical forms of infringements of copyright and related rights under foreign legislation. *Bulletin of Criminal Procedure*, 3, 110-123. DOI: 10.17721/2413-5372.2019.3/110-123
- [10] Kresina, I.O. (2019). *Criminal liability for infringement of intellectual property rights*. Lviv: I. Franko National University of Lviv.
- [11] Novoselska, I.V., & Dobkina, K.R. (2020). Current issues of piracy in the field of copyright on the Internet. *Dictum factum*, 1, 19-30. Retrieved from <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/117>
- [12] On registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation. Site "Prosecutor General's Office". Retrieved from <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
- [13] Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 300-p "On approval of the action plan for the implementation of the recommendations of the European Commission presented in the Progress Report on Ukraine within the framework of the European Union Enlargement Package 2024". (2025, March). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2025-p#Text>
- [14] Site "Unified State Register of Court Decisions. Unified State Register of Court Decisions". (n.d.). Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/>
- [15] Ulianova, H.O., & Kolodin, D.O. (2021). Criminal and comparative study of the legislation of Ukraine and Germany in the field of intellectual property protection. *Kyiv Law Journal*, 1, 45-52. DOI: 10.32782/klj/2022.1.25

Список використаних джерел

- [1] Бежевець А. М., Гребенчук А. І. Найбільш поширені порушення авторського права і суміжних прав в Україні та способи захисту від них. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 58–61. DOI: 10.32782/2524-0374/2021-5/10
- [2] Болотіна А. О. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в контексті судової реформи в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 081 «Право». Суми, 2023. 237 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0824U001176>
- [3] Бошицький Ю. Л. Деякі організаційно-правові аспекти удосконалення правової охорони інтелектуальної власності в сучасній Україні. *Часопис Київського університету права*. 2020. Т. 1, № 3. С. 239–247. URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/506>
- [4] Code de la propriété intellectuelle. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069414
- [5] Концепція реформування кримінального законодавства України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/concept>
- [6] Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- [7] Грігор'янц Г. І. Піратство як порушення авторських і суміжних прав в мережі Інтернет : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. 165 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/b239792b-20e7-452c-af8b-1958403e78cd>

- [8] Ключко А. М., Болотіна А. О. Кримінальні правопорушення у сфері захисту прав інтелектуальної власності в умовах реформування судової системи України. *Приватне та публічне право*. 2021. № 2. С. 72–77. DOI: 10.32845/2663-56 66
- [9] Коротюк О. В. Кримінальна відповідальність за найбільш типові форми посягань на об'єкти авторського права і суміжних прав за зарубіжним законодавством. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 3. С. 110–123. DOI: 10.17721/2413-5372.2019.3/110-123
- [10] Кресіна І. О. Кримінально-правова відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 270 с.
- [11] Новосельська І. В., Добкіна К. Р. Актуальні питання піратства у сфері авторського права в мережі Інтернет. *Dictum factum*. 2020. № 1. С. 19–30. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/117>
- [12] Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора* : [сайт]. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
- [13] Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 берез. 2025 р. № 300-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2025-r#Text>
- [14] Єдиний державний реєстр судових рішень. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
- [15] Ульянова Г. О., Колодін Д. О. Кримінально-порівняльне дослідження законодавства України і ФРН у сфері охорони інтелектуальної власності. *Київський часопис права*. 2021. № 1. С. 45–52. DOI: 10.32782/kij/2022.1.25

FEDOSIEIEVA Karyna

Postgraduate Student of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5844-1317>

CRIMINAL-LEGAL PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY AND RELATED RIGHTS IN UKRAINE: CURRENT STATUS AND PROSPECTS

Abstract. *The article analyzes the current state of criminal law protection of intellectual property and related rights in Ukraine. The relevance of the study of this topic is due to the development of criminal legislation, which regulates criminal liability for violation of copyright and related rights. In the conditions of rapid commercialization of creative activity, there is an urgent need for legal protection of copyright and related rights, in particular through the prism of criminal law. The research method is the problem of law enforcement in the field of criminal law protection of intellectual property, analysis of the current and draft versions of criminal legislation, as well as substantiation of directions for improving the relevant legal protection taking into account European standards. The methodological basis of the study is general scientific (analysis, synthesis, induction, deduction), special legal (systemic, formal-legal, comparative-legal) methods, which allowed a comprehensive analysis of the selected object of research. As a result of the study, the main gaps in the current version of Art. 176 of the Criminal Code of Ukraine, which complicates effective criminal prosecution for digital offenses. A comparative analysis was conducted with the provisions of the draft of the new Criminal Code of Ukraine, positive changes and shortcomings of the proposed version were identified. Special attention was paid to judicial practice and statistics on the actual application of the relevant article. The scientific novelty conflicts in a comprehensive approach to the criminal-legal protection of intellectual rights from the standpoint of modern challenges of the digital environment. Practical significance will help in substantiating specific proposals for improving criminal legislation, which can be used in rule-making activities, law enforcement practice and in the training of specialists in the field of intellectual property law.*

Keywords: *Criminal Code of Ukraine; intellectual property; related rights; copyright; criminal law protection; protection of rights; reform of the Criminal Code of Ukraine.*